

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezés; budapesti napló: törvénykezői rendszerünk, irodalmi újdonság, lánczhidunkon a kőművesi oszlop munkái is megkezdették; polgári kitüntetés, magyar játékszini krónika 'sa't. a' pesti szabólegények zavargása; Pestmegye (a' husár júl. 1-jétől 12 krra csökkentve, 'sa't.); Zólyom megye (főisp. helyett. szőlőfoglalási határnap, merények az alispán ellen, megyei körlevelek, sturezzi utesinálás; Bihar megye politikai életének vázlata: jász-kun kerületi közgyűlés — vége —; hazai termékek középára most mult medárd-napi vásáron; erdélyi országgyűlési hírek, kisdudvó intézetek szaporodása Erdélyben; barsi új alispánok; Spanyolország (Espronceda meghalt; Krisztina özvegy királyné levele Izabella királynéhoz; a' miniszteriség bomladozó félben, 'sa't.) Anglia (O' Connell állása az új vámvajlaslat ellenében; kaponyatani nyeglyéskedés; 'sa't.) Franciaország (elfogatások; az algiri jogkiszolgáltatás állapota; 'sa't.) Egyiptus. Értésítő. —

Magyarország és Erdély.

Ó es. s ap. k. fős. Veichart János váltó- 's fiók bankpénztári ellenőrt 40 évesnél hosszabb szolgálata tekintetéből egész díjjal nyug. méltóztatott. —

Budapesti napló. (Törvénykezői rendszerünk.) Nem tagadhatni, mikép kedvezőbb fordulatot nyert journalistikánkat az ég megbecsülhetlen ajándékának tarthatjuk; új szakot teremtett ez az irodalom, különösen társas életünk korában; sok sötét képet állított a' község nyilvános tükre elé, hogy intő 's tanító példakul szolgáljanak; kiméletlen kezekkel ránta fel a' visszaélések 's tespedés bűnalmaiból, mert jól tudá, hogy gyöngye ringatás a' mámorost még mélyebb álmra szenderíti. Ujnál ujjabb, fontosnál fontosabb szavak hirdetik hogy nem oktalan állat az ember, ha születése után hosszú czimeknek 's tömérdek előjognak nem lön is érdemtelen birtokosa; meg kezdjük ismérni hogy a' honnak minél több javaiban részesül valaki, annál több áldozatot köteles annak oltárára nyújtani; 's ha ezen hiedelmünkben ólmos botokkal ottan-ottan megimbolygatnak is, remélhetjük, hogy az 1764-i országgyűlésnek hasonmása, számüzendő azt, ki a' szabadítékos osztály renyhességit 's közterhek alól kibuvását megfedi, korunkban aligha leend. Rámegyünk, ha tapogatózva is azon eszalhatlan igazságra, hogy a' status a' tettest nem boszúból bünteti 's hogy a' büntetés czélja nem megtorlása a' tetstnek hanem javítása a' bűnösnek 's helyreállítása a' megzavart morális rendnek; hinni kezdjük, mikép e' javítás inkább könyört és szánakozást mint társaságbolkilöketést föltétezt, ha a' philanthropismus mindent testvéri karokkal ölelő kinövesinek hódolunk is, 's ha mondanók, miszerint a' javulás varázs-erejét mogyorószálak deresen eszközlik, szánakozás legméltóbb tárgyiul tennök ki magunkat 's legfőlebb is az ó világ egy pár ficzamadott értelmű maradványa igenlő kárhahotája közt. Elmúltak az idők, midőn polg. társaságban sem vala személybátorság 's a' törvény bábjátéku szolgált az önkénynek. Feledjük az új keresményi biztosság gyűlöletes korát: hisszük, hogy honunk minden inquisitionnak csak eszméjétől is visszaborzad 'sa' társas életet nem olly folyamnak tekinthetjük már, melyben nagyobb hal kisebbekkel él. Illy ódes képeken nyugvók képzetem, midőn egy vádlevél akadt kezimbe. Nem veszem itt taglalás alá az igazság emberének — az illető tisztü ügyésznek — felette óeska modorban szerkesztett vádját, nem huzok jellemre 's büntetésről fogalmára szomorú következtetést azon kitételért, melyben az igazságot boszuállónak, stb fonákítja 's kielégítetést sürgeti; mert hiszem, hogy illyesmik ó formákhoz szokott hanyagság következményi: csak a' tényt említem röviden, azon tényt, minnek következtében egy eddig becsületes ember börtönbe vették, hogy ráüssék a' vétek gyalázatos bélyegét; hogy az alvilág rohadt gyümölcsöt elpenészkedjék egészsége színe. A' dolog ebből áll: sejté egy valaki hogy könyvvivő legénye gyarapodik és szemét szurá e' körülmény; a' gyanakodás és irigység mérge mesterkél hálókát készít az irányul tüzött áldozatnak, ki évek óta birta ura bizalmát: de álfogásokat legyőz a' becsület 's az álnokság tisztá kebelre pattantott nyilait eltompulva hullnak szét. Egyszer azonban néhány ftyi (30-40) föltételes vásárlást (mi minden esetre hiba) nem jegyez naplójába. Ezen tett, mi az előtts többször fordult elő 's főnökétől soha sem roszalatték, most alkalmat nyujt váddal lépni föl a' hü szolga ellen; azt befogatni, mindenét zár alá vettetni; 's ellene fenytő pert eszközölvén körülbelül ezer ft haladó vagyonából, azért, mert 40 ftyi föltételes vásárlást — mi még megmásható vala — föl nem jegyzett, a' főnökétől lopottnak állítottbul kivetkezteni! Egy furcsa 's nem mindig alaptalan elv van itt felállítva, ez t. i.: hogy ki jövedelméhez aránylag nagyon gyaraposzik vagyonban, ennek birtokához tisztátalan uton jutott. Ugyan mit mondanak erre azon becsületbeli hivatalnokok, kiket hivataljok czime és csupán ez, nem megvetendő vagyonkában részesített; szeretném hallani azon urodalmi ügyvédek véleményeit, kik 3 — 400 ftyi évi fizetés 's néhány mérő természetnyéből három év alatt 5 — 600 birkán kívül még házat, stb. kész pénzért vettek, vagy azon gazdasági tisztet, ki csupa 3 ezer ft. évi fizetés mellett évenként 6 — 10 ezer ftyi jövedelemmel dicsekszik; mint tetszik ez azoknak, kik 6 — 800 forintnyi évi fizetésökből 3 — 4 év alatt sok ezekre rugó telek-vásárlásokat tesznek? Pedig bizony bizony mondom nektek hogy ezen urak közül igen sokat nem 40 ftyi gyanu 's nem is olly látszólag terhelt mint ama vasba-vert legényt. És kinek jutott valaha eszébe illy 's hasonló szerzőket meglámadni, vallatni azért, hogy mikép jutottak földi kincshez? Vagy ez is a' kiváltságos osztály előjogai közé tartozik? Valóban sajnálhatni ott a' személy 's vagyonbátorság állapotját, hol az illy anomaliának van kitéve; szomorú dolog, ha a' kiváltság nélküli osztály tagját pusztá gyanúra befogatni 's kérdőre vonhatni azért hogy vagyonkáját hol szerze. Kinek nem jut itt eszébe a' törökös modor? A' status gazdaság elve: szorgalmat ébresztetni, 's az ipar munkásság sokféle agazó hajtásit segiteni, tagjainak 's így az egésznek jóllétét, boldogságát eszközölni; irtani a' kárhozatos hanyagságot, renyhe tespedést, szellemi 's anyagi káreredvény-szülő dologtalanságot. 'S mellyik közgazgatás maximája az, melly büntetést csap a' polgár fejéhez azért, hogy nem lebzelt el zsebbe dugott kezekkel isten-adta napokat? Hanemha azé, melly uralkodását népszegénységre 's ostobaságra szilárdítja! Eszme-társulat után egy kis törvénykezői fonákság, mondhatni igaztalanság öltik itt előttem fel: 1) hogy a' nemtelent minden apró büntetési perben is mindjárt befogják, a' nemest pedig csak bizonyos esetekben; olly közfal, melly a' két osztályközi különbséget a' szelidülő kor daczára is igen érezhetővé teszi. Szabad lábon ótalmazhatja magát a' nemes, némelly körülményt kivéve, ha birtoka van; mert nem félhetni megugrá-

sától. Miután a' törvény engedékeny lelke a' nemtelennek is tulajdoni jogot adott, vagy ha a' pusztá gyanu alá vett martaléknak állásához képest nem megvetendő vagyona már különben is bírói kéz alatt van, kivált mostani börtönrendszerünk mellett, — miszerint a' jobbithatatlan gonosztevők mirigyes czimboraságába taszítják a' még alig tettest is, hogy lassan lassan akasztófa czimerének készítették — minnek akkor a' befogatás 's már e' szerint büntetés, addig mig nem tudjuk: kell e' 's mikép büntetni? 'S ha egy pár év mulva, mit a' fiscalatusban könnyebb lepázni mint a' földalatti penészes lyukban átszenvedni, az ártatlanság csakugyan napfényre jut: mi az alptalan szenvedés jutalma? hol az elégtétel a' méltatlan bánásért? nemde illyforma szavakban (köszönd hogy szabadulhatsz" szép emeltyüje a' nép morális életének, hathatós lépés népnevelés előmozdítására! 2) Fonákság szerintem vagy tán helyesben igaztalanság az is: hogy a' nemtelen fenytő pörét — egykét esetet kivéven — rendszeren nem viheli fölebb. Ellensége vagyok ugyan a' törvénykezés eszű-savarásinak 's így mindazon szertartásnak, mik az igazság-kiszolgáltatást késleltetik, következőleg a' per valamennyi törvénykezéken-keresztül hurcolásának is kivált polgári perekre nézve, mikben annyi a' perorvoslás: büntetési perekben azonban másképp áll a' dolog 's midőn nemesek élhetnek általányosan 's bármi nemű ügyekben a' főlebbvitel jótékonyaságával, miért tagadjuk azt meg nemtelentől? Ha fölteszi a' törvény hogy nemes-elleni ítéletben hibázhatik a' bíró, ugyanezt nemtelen iránt ugyanazon bíróru nem gondolhatja? vagy hiszzük: hogy a' megyei törv. szék ns atyafiai iránt tán engedékenyebb? vagy a' születés részesít itt is előjogokban? 's különösen olly előjogban, melly mig egyikre nézve nagyon természetes, másik iránt olly természetelleni 's mostoha, melly ujra csak a' gyűlöletes elszigetelést 's különködést eleveníti föl, mig másfelől, tekintve akár a' tettest akár ellenfelét, sok visszaélésre nyujt alkalmat; mert nem tagadhatni, hogy a' bíró. is csak ember; és szinte gyarló mint más! Kipótolja ugyan némileg a' főlebbvitel hiányát a' legfelsőbb helyrei folyamodás, — de csak akkor, ha a' perbeli írományok is felkivántatnak: pedig az eljáró bíróság véleménye szükséges, 's remélhető é, hogy ez ítélete alapjával ellenkező tudósítást tesz? — Jun. 7-én délutáni 2 órakor örvendetes ünnepélynek valánk tanuji; lánczhidunkon ugyan is megkezdék a' dolgozást a' suly-emeltyüvel (travelling crane), mellynek segélyivel 2 ember 400 mázsányi emelhet, 's a' nagy gránitköveket könnyen 's biztosan a' különösen e' czélra épített vasuton a' dunapartról a' zargátha szállíthatja. Nádorunk ó cs. kir. fhsége ez ünnepélyt magas jelenlétevel diszesíteni méltóztatott, 's a' munkások által számos üdvölvessel fogadtatott. Jelen volt továbbá Széchenyi István gr. és Sina b., számos főrangú ural együtt, ez alkalommal 3 gránitkővet szállítottak le a' 4 — 5 lábnyi vastag cze ment — rétegre, 's azóta e' munkát rendkívül gyorsan folytatják. Sina b. gazdag ajándékkal örvendezteté meg a' szorgalmas munkásokat. — Majerffy Ferencz, itteni polgár 's táblabíró 100 pengő ftyi értékű vas pénzládát ajándékozott az itteni polgári kórház számára, Bischovszky József festő pedig ingyen föltette azt meg, 's egyszersmind az adakozó nemesi czimerével diszesítette. Hild építész kinek művei olly szép díszre szolgálnak Pestnek, e' város tanácsa tiszteletbeli polgárrá üvezte ki. — Medárd-napi sokadalmunknak vége, 's mondhatjuk, hogy ehez hasonló ros eredményű vásárra alig emlékezünk; vidéki kereskedők nagyobb része még utköltégeit sem kapta be eladott áruiból. Külföldi vevőt csak néhányat lehet látni 's azok is igen óvakodva vásároltak. Egyébíránt közelebbi eredményét e' vásárnak az alább köv. árkelethől láthatni. — Petricsevics Horváth Lázár Byron fordításának 2ik kötete is megjelent. — Játékszini krónika: Mochonaky Amália, mint hírlík, színpadunkat csakugyan elhagyja, Lángh Paulinát pedig az Ördög elvitte azaz Eördög Emil ur nőül vette, e' szerint már most énekesnő nélkül marad szírházunk. Nem ártana megkísérteni, hogy vajjon Mayer Karolina Bécsből, a' k a r i n t h i k a p u melletti színházról, nem akarna e' árva dalszínészetünkön könyörülni. Ez énekesnő egyszer már kínálkozott hozzánk, most tehát meg lehetne őt talán kísérteni, mert magyarul tud, 's hangja és éneke ollyan, hogy akárki is meghallgathatja őt, midőn H a s s e l t - B a r t h o t vagy L u t z e r t nem hallhatja. — Nemzeti színpadunkon f. hó 4ikén: „Bájitál" dalj. 2 felv.; 5kén: „Egy színész élete" dráma 4 felv.; 6kán „Fekete Domino" dalj. 3 felv.; 7kén „Egy pohár víz" vigj. 5 felv.; Skán bérszünettel, föl emelt belépti díjak mellett Bishop assz. és Bochsá hangversenye; 9kén „A' fehérek dráma 5 felv.; 10kén „Marino Faliero" dalj. 3 felv.; Corradori Teréz, mint vendég, Ellena szerepében lépett föl. Klein hosszas betegsége után ismét megkezdendi vendégjátékának sorát. 13kán bérszünettel Lendvayné javára bérszünettel először „Senneterre marquisné" vigj. 3 felv. irták Meville és Duvergier. a' Tudtán kívül kémszerzőji, francziából for. Egressy Benj. a' m. tud. társ. költségén,

X Szabólegény-zavargás. E' napokban kelle netien, de fővárosban nem igen szokatlan zavargás haborítá meg egyébkint esendes belvárosunk nyugalmát. Számos záfongó nép csoportokban állja el jun. 9. 's 10én a' sa. ferencziek tereit, 's mi itt történik, a' jövő, menő 's hon ülő ember mind arról beszél és regél. Természetes: hogy az utcai beszédek szerint a' dolog valóságos chamaleon színekint változik, minélfogva úgy hisszük, nem egészen érdektelen dolgot teendünk, ha az ügyet a' benne előfordult adatok szerint terjesztendjük a' közönség elébe. A' szabólegények ugyan 's mint más k is a' legfelsőbb helyről kiadott czébeli cikkek rendeleténél fogva bizonyos összeget fizetnek a' polgári kórház részére olly czélből, hogy azért a' megbetegülő legények ápoltatást nyerjenek. Ezen összeget a' 41. czéhi cikkk 15 vkra szab-

hol a pártoskodás, felekezesség nem honta'an; a részrehajlatlanság erényével hű képet rajzolni, nemcsak nehéz 's talán hátatlan munka is; hanem szinte lehetetlen. Gondolkozásom módja a felekezességet nem helyesli; ám de javolja oly esetek előidézését, midőn annak életét egy ellenérő kezdi használni. Illyenkor ellenőrségül szükséges élni vele azon határvonalig, mellyen kívül az már egyedül aljas eszközzé törpülne. Ez elem uralkodása első létele visszavezet bennünket bihariakat még azon kényur időszakára, midőn az még tulnyomói erejében bízva nemcsak a politikai élet nedvét szívá (mit még akkor érteni alig tudánk) hanem a' privát szentségeket is megszagatva személyes érdekeket támadott meg és tett semmivé. A' kényuri mód 's elmellőzések sokban keserű érzést keltének vala fel. A' megbántott felek kezdék egymást megérteni 's egyesülni. Csak hamar elenerő fejtetik ki, mi gyarapulván az eddig hatalmasnak bukniá kell vala. Ekkor az ugy nevezett álmosdi liga hozá életre az akkor talán elkerülhetlenül szükséges felekezességet, minden politikai színezet nélkül ugyan: de még is annyira erőteljesen, hogy későbbre fenmaradván annak ifjabb része, már összekötteték a' személy egy politikai határozottsággal. E' körből emelkedtek nagyobb férfiak, 's e' körből sülyedtek alá nagyobb 's kissébszerű proselytáink. A' később időkben tudnék egy példát előhozni állításom igazolására. Az álmosdi liga maradványiból kivált három férfiú, mind három a' szélső-baloldalon egymás mellett kezelt fogva ül, mind a' három legtüzesebb szóvivő 's mennykőcsapás az ellenfélre. „A' frigyestültek“ mondják mindnyájan. — — Azon régiebb időről szívárga tehát le a' jelenkorra a' felekezesség nem ideája, hanem valója; mellynek szilárdítására főkéllékül majd személyes gyűlölet, melly harcznak szinterül áll készen most is megyénk, majd személyes érdek és a' politikai vélemények elkülönözésének keserűsége szolgált. Nekünk, miként esékely tapasztalásom daczára megyénk életét, bár figyelemmel kísérem, ismérni szerencsém van, — mindig akadt egy majd nagy birtokú, majd tekintettel vagy személyes adhaerentiával bíró férfi ellenül; kik ellenében soha vagy igen ritkán lehetete tiszta erkölcsi erő kifejtésével a' jó ügynek győzedelmet szerezni. Elkövetkezék azonban a' financiai zavaros állásának nehéz ideje, el-a' szóbeli kötelezések 's a' váltójogi igen kényes helyzetek; — a' pénzt sajnálók vesztegetésül vesztegetni 's a' nyers erő használata gyérb, az értelmesség győzelme pedig gyakoribb kezdé lenni. Mult országgyűlésünk bevégezte után, nálunk is, mint majd minden törvényhatóság körében, szünni kezdé az országos tárgyakat érdeklő izgatás; azonban teljes mértékben foglalá el annak helyét a' provincialismus szelleme a' tisztujítás magasan lebegő lobogója alatt. Már ekkor a' politika harcztérel a' visszaüzött ellenség ellenében a' szabadelműek birták; az ellenzék a' jobb oldalról hiában feszite meg minden akaratot és erőt, hiában idéze fel titkos és nyílt megtámadást; a' koczka el vala vetve 's mint vesztekek fölött a' pálcza eltörték. Az ellenzék csapásra csapást szenvedett, a' szabadelműek mindig tágasb tért nyerve, állásaikat erősíték. Illy pillanatban lepte meg megyénket felsőbb k nevezés útján volt e. alispánunk f. helyettesé lett kineveztetése, ki által a' tisztujítószék határnapja ki lön tűzve. Számtalan keblét aggasztó sejtelen nyomá, előidézetnek látva egy olly kort, melly bel emésztés által üdvet nem hozó küzdelmi szak leend. A' szabadelműek nagy tömege — tagadni nem lehet az értelmesség nagyobb részének ide tartozását — erejüket szilárdítani 's összpontosítani akarva, még a' hongyülés szétoszlásakor közkedvességü követünket, kit az értelmesség 's lelkes olvasóval ösmértetni szükségtelen, jelölék ki első alispáni helyre. Egy előre a' jobb oldali ellenzék ellenérőt akart kifejteni; de szárnyalni kezdvén a' hir leendő 's lett helyettesünkről, elég biztosítékot talált ennek személyében annak irányába. A' számitás hibásan történt, bár nem minden előrelátás nélkül. Igy e' fontos hely betöltője felett a' vélemények összpontosulának, isten tudja, milly indítóokoknál fogva; — kivevén vagy három philanthropicus radicalista véleményét, kik nem tudának kibékülni az eszmével; hogy még a' jelenidőben szélső bal oldaluk legnagyobb emberét — talán csak azon egyszerű oknál fogva sem, minthogy mind a' két fél megegyezésében elég garantiát semmikép sem láthattak — a' centrumon lássák. Ezek vélszejtelmeinek gyönges szavok, a' köz öröm magasan felszárnyaló zivatarával el vala fojtva. És az időben, midőn a' választás napjának felderülte után lealkonyult, a' köz meglegülés csöndes élvezete nyugtatá meg embereinket. Választás után a' két felekezet, úgy rémlék, mintha majd majd barátságos békitő kezelt nyujt vala egymásnak. És ez el is hívők, midőn a' tisztviselők további választásiban kölcsönös egyezkedést — alkudozást tapasztalánk a' felek között. Igy lön a' magistratus két elemből alkotva, mellynek egy része — merném mondani — nem feledé még a' régi jó idöket. Azok iránti vonzalmát most ugyan háttérbe szorítá a' tisztelt alispán ur ösmért jellemének tekintelye, de eljöhét az idő, adja isten csalódjam, midőn leplezetlenül álland előttünk a' multnak árnyékképe. Ekként szólani egy testület részéről, a' jelen időnek általán meg nem értett típusában talán nem is kedves, sajnálom de nem tehetek róla, érzem mondásom valóságát 's azt nyilvánítottam is. A' választás mindazáltal baloldali nyereség, mellynek nem örülni bizonyára egy jó akaratú polgár sem fog. Isten letekinte tehát magasságából reánk 's a' szabadelműség növénye elég erős gyökereket verve virággani kezdé a' mosolygó tekintet melegétől. Midőn azonban ekkép jellemzeném Bihart, többségéről ne higyye senki, hogy nem aludná ott egy rész — az ugynevezett fontolva haladó rész — melly midőn nem marad halad ugyan miként a' rák — vissza felé, — kór álmat, mellynek felébredésétől tartanunk, kell; — ne higyye senki hogy a' tiszta meggyőződés szentsége tartsa éber figyelemben a' lelkeket; hogy minden idő 's körülmény közt reményünk lehessen a' most élő politikai hangulathoz, mellyet isten tartson 's neveljen közöztünk; ne' higyye senki minden szépet ott, hol árnyék vázlatok meresztik sötét szemeiket a' sötétbe: mert csalatkozhatnak. Meg van megyénknek is szerencsétlensége. Minden optimismusi igénylet mellett is, félek köz nemesink azon részétől, kik véleményük berbe adásával használják nemesi jogait 's illyenek, sajnosan említhetni nem kevés számmal lehetnek 10—12 ezer szavazóink között. Ifjabb nemzedéke Biharnak szegényére nem válik. Erő, akarat és tuz jellemzi a' képességet mellyel részt vesznek a' közügyek elintézésében. A' személyeskedést úgy látszik száműzik tan. tereminkből, melly szándékot mozditja elő a' közvélemény; hogy a' közügyek érdeke annál inkább szálja meg és foglalja el lelkünket; elég időig bajoskodánk ugy is vele fontosb

tárgyak hátra tételével. E' rövid vázlatban, a' megyei életünket figyelemmel kísé-
ró egy gyenge avatatlan tollat ösmérhet fel; de a' szándék köz életünkből hűké-
peket másoba akarattá erősbült lelkemben 's ez mentse első közlésim hiányit 's le-
gyen pártfogó szósólóm. Ennek megkezdésül bocsátom előzőleg e' rövid hiányos
rajzot 's ezzel kérem fel magam, mint mondan még avatatlan kezekkel megyei gyű-
lésink hű közlőjévé. Thurzó Miklós.

(Zólyomi közgyűlés.) Bestercebányán Zólyom megye mult hó 17étől 23ig közgyűlést tartott, mellynek első tárgya Géczy István Zólyom néhai főispánjának halotti ünnepélye volt, mellyel a' RR olly öszíntén szeretett kormányzó-
jók iránt hálás érzelmeiket 's elvesztét gyászoló közbánatukat fejezék ki. Rutt-
kay István főjegyző szívből szívhez szóló beszédben tüntetvén ki a' boldogult
hamvadó hazafiai érdemeit, a' RR epedő kebellet az ev. templomba mentek át, hol
alkalmi gyász énekletsei 's magyar halotti beszéddel tevék meg végtisztelgésöket.
Visszatérvén a' megyei terembe, a' gyászbeszédeket kinyomatni 's a' feledhet-
len hamvadónak arczképét a' megyei teremben felfüggesztetni rendelék. — Máso-
dik főtárgya e' gyűlésnek Inkey Imre cs. k. kamarás 's ujdón kinevezett főispáni
helyettesünknök üdvözölő levelünkre adott válasza volt, melly hiven festvén hiva-
tali elődje érdemeit és szép reményekkel kecsegtetvén a' RR. várakozását egész
terjedelmében jegyzőkönyvileg örökítettü határozatott. Szerinte o'lgajun. 27.
ohajtja székfoglalását ünnepelni, melly alkalomra két küldöttség neveztetett ki,
egyik a' megye határán, másik a' megyeházban a' székfoglalót fogadandó. Máj.
18án elnök alispán Radvánszky Antal jelentése borzalommal tölté el a' RR. ke-
bellet, miszerint másod alisp. Beniczky Lajos ur szállása kapuján még mult évben
személyes becstelentések, 's halálfenyegetésekkel undokított latin gúnyirat talá-
laték felfüggesztve 's egy éjjel ablakán át feje fölé hajított kövel csak ugyan élete
is veszélyeztetett; később Festetics gr. házában levén szállva Pesten a' m. alispán, ott
szinte hasontartalmu latin gúnyirat két izben találtatott a' kapura ragasztva. Mind
ezeket az üldözött nagylelküleg megvetvén, egyedül személye biztosítása végett
lakását a' megyeházba tevé át. Azonban a' fenyegetett veszélyt e' hely biztossága
sem vala képes elhárítani, mert máj. 15kén, midőn a' m. alisp. Zólyom-Lipcsén
mulatott, a' megyeház előtt szüntelen álló fegyveres őrség daczára, t. i. is a' legiszo-
nyúbb tolvajság követtetett el: szobája fölverve, a' szekrények tárva 's a' kiüri-
tett pénztárcához hasonló undok gúnyirat tűzve találtatott; 3000 vft készpénz,
több eredeti oklevél 's néhány gyűrű oroztatott el. A' tolvajok ezzel még nem elé-
gülték meg, mert máj. 17ki éjjel tájban ismét ökölnyi kő repült az ablakon a' m.
alispán szobájába, midőn épen az iróasztalnál dolgozék. A' tüstinti nyomozás
mindeddig nem jutott az orgyilkosok nyomába, mellynek kipuhathatása vé-
gett a' RR. ezen határozatokat hozták: 1) Héttagu biztosságot az egész közönség
teljes hatalmával ruháztak fel olly célból, hogy ezen büntettek kinyomozására
minden törvényszerű eszközt használjon, melly nyomozás elősegelésül Bester-
cezb. város levél által felszólítatik, hogy azon biztossághoz köréből néhány tagot
csatolni sziveskedjék. 2) A' büntettnek másod alisp. által felszólítás következté-
ben történt leírása tudomás' s az elorzottak hirdettetése végett a' nm. htnácshoz
fog terjesztetni. 3) Ö cs. kir. fens. a' nádor rögtönítelő hatalom megadásáért fog
megkéretni. 4) Az orgazda földfedezőjének ezer pft ajánlatik, melly összeghez
m. alispán az ellopott 3000 vftből, ha visszakerül, még ezer vftot ajánl, a' gyű-
rüket pedig, egyet kivéve, a' megyei kórháznak ajándékozá. A' megye részről
megajánlott díjnak előállítására aláírási iv nyitattott, mellyre mindjárt az el-
ső ülésben 1000 ftiratott. Ezen aggodalmas merényletek súlyát növelé még Hu-
szágh István és Czerva László adószedőknek, máj. 17kén, midőn első alisp. rad-
ványi lakából haza indultak, történt meghajigáltatásuk. És mi sajnós, rendőrsé-
günk milly gyöngeségére mutató tapasztalat, hogy a' büntettek gazczinkosai any-
nyi alkalom mellett még kézre nem keríthettek! — A' nm. htnács azon intéz-
vényre, mellyben Sz a g a n A n n a, ki vallását a' vegyes házassági aka-
dályok miatt változtatni kívánja, hat héti oktatásra szoríttatik, ujdondon fejten-
dik meg a' RR. mikép ezen semmi törvényen nem alapuló kegy. intézvényt végre
nem hajthatják. — A' megyei körlevelek közül Berege a' magyar egyház függet-
lensége iránt, miután megyénk is az ujjabb vallási viszályokat az apostoli széknek
tulajdonitá, ugy szinte Temes panasza a' katonai vérengzés miatt, pártoltatott. —
A' szliácsi fürdőben biztosra levén szükség' s a' megyei biztos hajdustul ott napi-
díjak nélkül nem szolgálhatván, mivel a' fürdő hasznát a' kamra, mint tulajdonos,
szedi, a' díjak fődözésére felszólítottak a' selmeczi kamragrófi hivalt, honnan
azonban tagadó válasz érkezvén, a' fizetés megrendelitetése végett a' nm. htnács
határozatott megkéretni. — Az utcsinálási választmány jelentéséből sajnosan ér-
tettek meg a' RR. mikép ez évben az adózónép szegénysége miatt az utak készítése
közül kevés történhetik. A' hosszú 's meredek Sturecz hegyeni ut bevégzéséhez
még 9000 ft. kívánatváu a' nm. htnács megkéretni határozatott, hogy a' só föl-
emelt árából ez évre 4ezret kijelölni sziveskedjék, Liptó megye pedig, h. utja készít-
tetésével ne késsék, mivel a' zólyomi rész már készen áll. — A' vakok intézetére
már korábban 100 pft ajánlatott a' nemesi pénztárból, mihez eddigelé szbiráink
még 122 pft. 44 krt gyűjtöttek.

(Jászkunkerületi közgyűlés) (Vége.) E' pótlék igaz-
ságtalan, és szükségtelen annyival inkább, mert ezen pótlékos egyedek közül
fizetésjavításért egy sem folyamodott. Vagy ha már pótlékot adni, 's ez által az
adófizetést kijátszani csakugyan tanácsos vala (?) vajjon nem jobb lett volna
é ezen egyedek vagyonairól a' községek tanácsaitól hiteles tudományt szerezni
előbb, 's aztán attól fizetendő adóhoz mérni a' pótlékfizetést. Szegény fejünket
teszszük fel egy régi két garasosra, hogy a' 25 közönség közül megkérdetetés
esetében csak egy sem t a l á l k o z o t t, melly készletés nélkül csak legkeve-
sebb pótlékot adott volna. Egyébiránt az adó tárgyra nézve a' jászkun nem-
zet aggodó figyelme, 's reményteljes bizodalma a' köz haza azon választottiban
van helyezve, kik jövő országgyűlésen e' kérdést a' jászkun nép coordinatiója
rendén bizonyosan megoldandják. Főséges nádorunk ez évben tiszt ujításra
k. engedelmet adván, a' közönségek által beküldött kijelölések rendbeszedet-
tek, 's nádor ő fenségéhez olly alázatos kérelemmel küldettek föl, hogy azok-
ból minden hivatalra kijelölni méltóztassék. Rendén lett volna most a' kiskun

sz. miklósi lakosok azon kérdésére feleletet adni: vajjon a' tisztválasztást szabályzó királyi rendeletek élnek é? vajjon p. o. a' nagykun kerületi 6 közönség szavazatának saját tisztje választásánál, milly ereje van? vajjon 5 közönség szava 1 ellenében félre fogé tetetni, mert ha igen, szóval ha a' legközelebb időkben divatozott módon tartatnak tisztválasztásink, úgy bátran ki-mondjuk, hogy a' választásnak a' nagy közönség kívánatit kielégítő eredmé-nye nem lesz. E' szerint Fülöpszállásnak (melly semmi kijelölést nem küldött) töké-letesen igazága van, midőn a' nagy költségű tisztujtást az országos coordinatioig elhagyatni kívánta. Vagy ha csakugyan lesz, a' hivatalos tekintély befolyása ele-nyésztésére titkos szavazást ohajtanánk. — Fölolvastott fős. nádorunk k. leirata, mellyben a' nádori ítélőszéken megürült tollnoki (actuariusi) hivatalra kijelölés jogát ez után a' kerületekre kegyesen átruházni méltóztatott, csak a' kinevezés jogát tartván magának fel, 's meghagyván a' kerületeknek, hogy a' kijelöltek birtokos, értelmes, mivel és jöheto esetben tisztu hivatalra is alkalmas egyedek legyenek. Mély tisztelettel hajlunk meg a' kegyelem es gondos igaz-ság-szeretet előtt, mert fős. hgünk e' tette fényes tanubizonysága annak: mi-kint felettünk önakarathoz képest csak alkotv. szerint örködik, 's különösen nagy fontosságúnak tartjuk azon kegyes figyelmet, hogy tisztviselőink választásánál a' hazafiság és értelmesség mellett a' birtokosságot lényeges föltételül tekinteni méltóztatott, mert a' királyi leirat felolvasatása után tisztu főügyvédünk kíváná: hogy ezen új kegyelem a' három kerületben tétessék közönségessé, hogy a' meg-ürült hivatalért mindenki folyamodhassék, és hogy ez eddig nem tétetett, hibául szánta be; véleményét a' közönségek résziről helyeslés követé. De siker nél-kül. — Megtétetett egyszerre a' fölterjesztés, 's bár a' Kis-kunságból is voltak folyamodók, 's bár ezek közül egy hités ügyvédet értelmessége, ügyessége 's polgárisult érzelmeiért a' közönségek nagy része ajánlá: még is csak 5 jász ifju terjesztetett föl! — A' 139ik számú p. hirlap közlésében foglalt tanácsnok-vá-lasztás is szönyegre került 's kimondatott: hogy a' népek tanácsnok-választásra (bár ez a' kiváltság-level a' több hivatalnok-választással a' népek adta) bocsáttatni nem szabad; minthogy a' jászberényi főbíró ezt megengedé, sőt — mint gyanítható — a' népet ezen jogára még figyelmezteté is, mint lázító nem-csak bírói, de tanácsnoki hivatalától is felfüggesztetvén, a' dolog állásának bővbb kinyomozására biztosság nevezetett. Mi itt nem akarjuk meglátni, hogy egy főbíró nyomozás 's törvényes ítélet 's elmarasztalás előtt erkölcsileg már büntetettik, adóság maradunk véleményünkkel a' felel: vajjon a' újépet békés uton jogára figyelmeztetni lázítás 's inkább véték é, mint ugyanazt fölségad-ta jogainak gyakorlásától távol tartani 's a' t. Még a' jelen küldöttség ellen sem teszünk kifogásokat. — Mi ez ügyben csak a' közserelem látjuk, és csak azon aggodalmunkat jelentjük ki: hogy ha mi alkotványos szabadítékink gyakorlatából zárt testület által illy módon kiszorítottunk, mi fogja igazolni a' szabad nép büszke czimét? Hát már mi még a' fels. regulatio-nak sem engedünk, 's törvény ellenére statutumokat alkotunk? akkor jó éj-szakát törvényes szabadság!! — Tárgyrokonság tekintetéből megemlítjük: hogy a' hivatalától felfüggesztett jászberényi főbíró egy alázatos folyamodásban a' már kinevezett nyomozó küldöttséghez ma, a' gyűlés utolsó napján két akár-mellyik n. kun tisztviselőt kéri még csatoltatni — de folyamodása (minthogy „a' mint mondák“ hegyes tollal iratott) fel sem olvastatván, kérelme haszta-lanná lön. Mi, kiknek ezen történetről czáfolhatatlan adatink vannak, figyelem-mel fogjuk kísérni a' nyomozás eredményeit. — Ns Soprony megyének és sz. k. Soprony városának a' trieszti vasut ügyébene körlevelei nem pártoltattak. — Olvastattak több megyének husárszabási hiradásai, mellyek folytában egyik sze-retve tisztelt tisztv. (ki alkotványos felszólalásaiban mindenkor a' jász kun nem-zet szívéből szedte szavait) itt is felszólalt 's a' nagy Kunságot a' jász és kis kun kerületektől husárszabás tekintetében különválasztatni, 's a' szomszéd Bihar, Heves és Csongrád vgyékhez köttetni kívánta; és helyesen, mert csak a' legközelebbi hónapokat véve fel: midőn Bihar és Hevesnek még székes városiban is csak 10, nálunk — mint Pesten — 12 kr. volt a' hus ára. Roppant aránytalanság! De mind hijába, már minálunk a' hus árán a' k' pestihez, vagy ha úgy tetszik a' pestinek a' jász kun kerületekéhez kell szabtatni. — El-áraszták, csak nem egészen elfogták gyűlésinket a' figyelem-fárasztó, érdeketlen 's közgyűlési tárgyalást nem érdemlő hibásan úgy nevezett békebírósi véle-ményes tudósítások. Ezekre nézve a' p. hirlapban felszólalt Öszinte testvérekkel egy véleményben vagyunk, 's állítjuk: hogy ezekkel közgyűlést elfogni szük-ségtelen, czéliránytalan, sőt káros. Szükségtelen, mert ezen békebírósi mun-kálatok nem egyebek, mint sommás pörök, mellyekben pedig nem köz, hanem mindig kis gyűlésen hozatik ítélet 's ezen békebírósi munkálatok is, ha köz-gyűlésről kiszorultak, százként tétetnek át kisgyűlési tárgyalatás alá; czél-ránytalan: mert hogy közgyűlés nem magányost, hanem közt érdeklő, nem 10, 20 fontos hanem nagy fontosságu ügyekért szokott tartatni, annak megmutatásá-ra commentarius nem kell; káros végre: mert 25 közönség 2, 2, öszszesen 50 követet napidijakkal, sokra menő szállási költséggel 's ezeknél legalább is 100ra menő lovait drága tartással (a' hasonlóan közköltésen levő tisztu kart, ezek eselédjeit 's az őket hordó közönségek lovait ide nem értve) magányos 's nagy közönséget nem érdeklő, kisgyűlésen végezhető 's végezni sokott ügyekért 6 — 7 napig idegen helyütt tartani egy részről rosz gazdálkodási tapintatra, más rész-ről a' közgyűlési hivatás nemismerésére mutat. Csekély véleményünk oda járul: ha elvégeztük a' köztárgyakat, ha a' közpénztárakra vitt pénzeket befizettük, mi képviselők menjünk haza, 's a' közgyűlés alakuljon kisgyűléssé. Ugy hisszük, nem lesz érdeketlen a' kikiáltott jász kun békebírósiágok eredetét 's alakját elvben és gyakorlatban a' Társalkodó hasábjain a' nagy közönséggel megismértetni, mellynek megküldését midőn becsületünkre fogadnók, közlését a' t. szerkesztő-ségtől tisztelettel kérjük. *) Végül nem állhatjuk meg, hogy a' köz tanácsko-zások erejét és tekintetét lerontó, alkotv. rendszerbe nem illő 's magát közénk csak nem régiben fészelt titkos conferentiákra néhány szóval ki ne térjünk. — Alkotv. rendszer élető eleme a' nyilvánosság, 's a' „semmit rólunk nélkülünk“

*) Édes örömet közlendjük. A' Szerk.

pedig elve (principiuma). — Illyes tárgyakban zárt conferentiát — bármilly jó czélut — nem helyeselhetni, — már csak azért sem, mert a' sötétség magában is borzasztó, — munkálati felől a' kizárt gyanakszik 's mindenesetre roszat kép-zel. Legfőbb hibája azonban az: hogy a' közönség véleményét és akaratját öli el; mert hiszen ha a' közönség szellemében dolgozik, mi szükség a' kétsze-res tanácskozásra? És kivált uraim! tisztválasztás felett, hol nem az a' kérdés: ki legyen collegánk? hanem az, kit akar a' köz bizodalom a' felettei hatalommal felruházni? Legyen azért szabad mélyen tisztelt elnökünket az alkotványos sza-bad szó 's törvényes hódolat öszinte hangján megkérnünk, hogy az éghajlatunk-hoz 's vérmérsékletünkhez soha nem simulható zárt conferentiák helyett a' nyil-ványosság élető napját földeríteni kegyeskedjék. És ezt egy megyei rendszer-ben nőtt, alkotványos érzetű érdemteljes férjfiutól hő bizalommal reményleni nagy és szent érdekek jogosítanak. Mi pedig jász kun előjárók és képviselők fi-gyeljünk: kiáltó szó vagyon a' pusztában, térjünk meg, mert elközéltett a' mennyeek országa. Induljunk a' józan haladási pályán, léptinket a' nemes ve-télkedés szent tüzével erősítsük, 's a' buzditás lelkesítő szózatával eszközöljünk karöltő egységet, melly nélkül célhoz soha sem juthatunk. Legutóljára szük-ségesnek tartjuk kijelenteni, hogyha közlésinkre valakinek (talán jegyzői hiva-talnak) érszrevételei lennének, azt ne csak a' Világban, hanem jelen hirlap hasáb-jain is közöljék, és ha irnak — min csak örülnünk lehet — úgy irjanak, hogy ve-la a' jász kun értelmiség feletti vélemény ne veszélyeztessék 's legfőképén szöza-tuk, a' megvetés, a' boszu 's üldözés fegyveréve ne válják, ez több kárt miat hasznot hajt malmukra; mert azt mondja Luther: „Ha az ördögnek an-nyi esze volna, hogy hallgatná 's engedné az evangélium hirdeté-set, bizonynyal annyi kárt nem vallana; mert ha az evangéliumot nem ostromolják, végre még rozsdát kapcán nem lesz alkalmas hatalmát és erejét kimutatni.“ — Fiat applicatio. — Ujságul irhatjuk, hogy a' milly aggasztók valának a' jász kun földmives mult évi kinézései, most a' mindenütt gazdag vetések nem kisebb örömmel töltik el keblét. J á m b o r. —

Bars-bul. A' barsi reform. tiszt. senioratus egyházi gyűléséből a' Jelen-kor ez évi 42ik számában: „Felvilágosító felelet (még!) a' mult évi Jel. 102 sz. 419 lapján Bars v. m. közgyűléséről szóló 7dik pontra az ajánlott kiméletet, sze-rénységet, vmegyét ismét dictatori hangon szerénytelenül sértő iratára helyesen alkalmazható a' láng-zú költész ez elmeteljes ötlete: „A' min rég vajudál, sok kin közt végre k nyögted.“ Mellyben ugyan kétségen tul felvilágosítja, hogy az ott megrótt 's megyei leg karhözottat lépése valóban tetemes tévedés vala. Sajnos, hogy e' t. senior urak furesa önhiúságoknál fogva most is makacsul azon balhiedelemben tévelyegnek, hogy mit ők tanácsukban elvégeznek, mintha valami égi ihlet — Deus ex machina — rögtön minden tévedéstől biztosítná conclusumjokat, azt a' t. ns vmegye szintye kötelese elítélni. Jó urak! nem tetszett a' minapi 7dik pont? de a' t. ns vmegye sem tetszett ám önök alapalan és — mint maguk is kénytelenek megvalla-mi — minden tanu-nélküli vádjok, mellyre ama nem tetszett határozatot hozá, mely-lyet a' levelező hozzáadás nélkül közle a' világosan kimondott ezavak és elnökileg kijelentett közroszszalással, mint határozat lényeges részével kisérvén. Tehát a' se-kijelentett közroszszalással, mint határozat lényeges részével kisérvén. Tehát a' se-kijelentett közroszszalással, mellyel a' t. KK. iránt tartoznak, félretéve a' szelséget, mellyet prédikálnak, háttérbe szorítva a' logikai következetességet a' levelezőben a' t. meggyét támadják meg, nemde akarva? — „hugomnak szölok, de ángyom is értse, midőn a' közlöt határozatot hiányosnak, zavarnak 's hűtlennek bélyegzik, mivel úgy é mint önök mondják „mi tagadás benne“ fanyar az igazság T. senior urak! ha ama határozat és közlemény önök előtt hiányos, biz az csak azért vala, mivel önök vádja, mint tanu és bebizonyítás nélküli, hiányos volt; ha zavart egyedül azért illyen, mivel a' senioratus ráfogásokkal 's neveltséggerjesztő mende-mondákkal zavarta hiányos vádját; a' mi pedig hiányos és alaptalan koholmány ok-kal zavart, az hűtlen is, az önök előtt nem kedves közlemény, tehát önök hűtlen panaszának hü előadása vala. Mind a' tek. ns megyének mind a' Jelenkor olvasó-inak t. ez. közönsége illyet követel levelezőtől. Hát ha a' levelező ekkor még egyes-reform. urak hangosan — a' szöteljes értelmében kemény igéssel nyilvánított nehez-teléseket is közlötte volna? Ezen bővebb adagokat a' kór veszélyesb dharapozá-sa korára balasztjuk. Bizony tanácsosb lett volna a' böles tanácsnak böesülete vé-delmére, a' kath. és prot. közt — önök által megismért, de ama lépésök által meg-támadott, a' t. megye által szinte méltányolt békés egységnek fentartása jelen viszketegeységükkel fölhagyni, mert mit önök becsületök védelmére, de az általok is közszeretben állónak vallott érdemteljes fötisztvis. böesületeinek esökkentésé-re, az említett határozat ellenében hosszasan elősoroznak, tévedéseket nem men-tik, az említett határozat ellenében hosszasan elősoroznak, tévedéseket nem men-tik, de igazolják, még azon esetre is, ha — dato non concessio — a' t. senioratusnak igaza van, mivel tudják meg önök, hogy a' t. ns vmegye nem a' senioratus levéltá-rának rejtett tárczáiból, hanem az elibe terjesztettekéből szokott itélni, miknél fog-vást a' két vádlott és tanu által minden ráfogás azonnal megzáfoltatott. Tudják meg önök, hogy mielőtt egy köztisztviselőben álló fötisztviselő ellen fennen h. rdes-sék a' rendtelenséget, mind a' két félt, tanuikkal együtt kelle kihallgatniok. De hisz a' t. fötisztviselő ur valamint a' közgyűlés előtt, úgy ez után is tudni fogja vé-dni tiszta eselekvését, hamé is a' választ méltónak tartandja. Még némely tévedé-seket szükségesnek látunk itt rendre igazítani. Azt látszatik kívánni a' t. senioratus, hogy az előttük olly annyira fanyar igazság — a' határozat — hirlapban közöltése a' két közszeretben álló egyed híre 's megjegyzésével ment volna a' Jelenkorba. Hm! mit mondana erre ama böles, ki gyermek-czímmele illette azokat, kik nem tudják, mi történt létezésök előtt. Megmondjuk tehát, hogy a' magyar journalisti-ca mostani kifejtett korszakában, hála a' haladás jótékony szellemének! minden megyei határozat — az érdeketek belé egyezés nélkül is — szabadon nyilvánít-tathatik. És ime a' t. senior urak a' haladás korának szóval olly hősei a' józan ha-ladás ezen üdvteljes szelleméjét egy századdal akarnák visszataszítani a' t. kolc-zás homályos leple alá. És ha alapul valamin ebbeli ohajásuk, viszont kérdezzük tőlük: vajjon a' köztisztviselőben álló fötisztvis. urat súlyosan terhelő — de a' megye előtt be nem bizonyított vádjok a' fötisztvis. ur híre 's megjegyzésével jelent é meg e' lapokban? Továbbá azt vallják itt a' t. senior urak, hogy a' nagy-sallai egyházi ke-rület alesperese ellen nem adott be panaszt a' reform. senioratus. Mi ez? mi ezt nem foghatjuk meg. Hát nem vádoltatott é a' panasz - levélben, e' t. ur nem szó-lítottatott é föl elnökileg a' feleletre 's nem felelt é azonnal a' közgyűlés előtt? Illy homályos mystificatioókba burkolni a' történeteket, egy testülethez nem illik, azért v. hübb követeket küldjenek ezután a' gyűlésre, vagy ovakodjanak illy ferde köz-lésektől. Mint lelkipászorok pedig gyökerezessék hallgatóik szívében a' törv. iránti engedelmséget 's érzelő szívéhez szózással, simítgatással bennök a' vilá-gos törvény elleni szögélést — a' törvénynek már olly rég időtűli kijátszá-ával — ne á-polják. Avagy, kitől kívánhatjuk az ollykor egyes személynek nem kedvező tör-vénynek szigoru megtartatását, ha az ellenszegülést t. senior urak illy gyönyörű szí-nekkel mentetetik. Vagy hason érzelő szövalkal nem menthetjük é a' tolvajt, ki szükségülop, a' vétkest, ki némely érzéki szeretetből törvényt bont? ugyan jól betanulták t. urak e' szöt „serelem“ és azt uton utfélen kiáltozzák. Midőn a' cath. clerus ellen — annak szinte lelkisméréte 's hite ellen actio határozottatott, en-

nek sem hírlapokbani közöltetése — mivel ez ő nekik tetszett — sem az erőszakoskodás itt nem látszott rendkívülinek; most midőn önkön vadjá ellen köz rosszalás határozatott, a törvény elleni bizgatás pedig sérelmeinek állított — nemcsak föl-jajdulnak, de k méltetlenül vagdalóznak is. S miért emlegetik itt a kath. papi argumentumot — a kath. apa gyermekeinek kath. vallásbani neveltetésük ügyében szennynek, hol a törvény argumentumának önkön előtt is szentnek kell lenni? Vég-re örömmel értették a t. senioratusnak a vasárnapi isteni tisztelet iránti buzgalma, mely reménylenünk engedi, hogy épen Kálnán és környékén a reform. hallgatók közt vasárnapi isteni tisztelet alatt eddig oly mértékben divatozó koresmai dombórozás, hogy a kath. papoknak elesébitott híveik iránt többször kelle hivatalos lépést tenni — ezután sikeresen fog orvosoltatni, mivel jaj a botránykozgatónak! De a t. senioratus szép idézetét sem hagyhatjuk ismétlés nélkül. „Azért ütöd az embert ám, mert durva, s azért durva, és marad, és örökké is az leszen, mert ütötted. Kit baromná alacsonyítál s ez állapotában bittal ingereltél, ne vedd tőle rosz néven, ha rug és harap, és az állati önvédelemnek fogát és körmeit használja helyes! — s azért durva, mivel nem nevelted! H. sz előbb rugott és harapott, mint fenytett — oh következetesség! ha e szép szavak nem rég hangzottak el szépen s helyesen, szívből ohajjuk, hogy ezután hangozzanak el sikeresen. — T. Bars vmgye tisztujtása folyó jun. hó 7 ére tüzetett ki.

(Erdélyi országgyűlés.) Majus 27kén tartott országos ülésben az elnök jelenté, hogy ns Brassóvidék egyik követe Mysz Károly betegsége miatt az országgyűlésen meg nem jelenhetvén, helyette Schnell Károly, viszont ns Köhalmoszek egyik követe Krausz Fridrich követségéről lemondván, helyébe Nágelschmidt Ágoston választattak s küldettek, kik is megbízóleveleiket bemutatván, helyöket el is foglalták. Mi tudomásul vétetvén, az elnök felszólította a KK és RR ket hogy a 'lajstrom' tárgyához, mint a' melly napirendre kitűzetett, szólának mire újból is felolvastatván az e' tárgyban jött k. k. leirat s a' KK. és RR. ezen tárgyat tanácskozás alá vevén, határozatott: A' KK. és RR. a' lajstrom tárgyában 1837ben jun. 8ik napján ő felsége elibe küldött alázatos feliratukban elég bőven megfejtett törvényes okaikhoz ez uttal is ragaszkodva ezen tárgyról ő felségéhez egy újabb alázatos feliratban ismételve fejeztessenek ki a' következők: a) Mivel az 1791beli 11ik törvényczikk b. alatti pontja tisztán meghatározta, hogy a' k. fő-kormányzék ajánlata után neveztesse ki ő felsége által a' k. hivatalosak, méltóztassék ő felsége, mint a' KK. és RR. ez iránt a' közelebbi országgyűlésről felküldött alázatos feliratukban is esedeztek, a' lajstromot régi gyakorlat szerint ezután k. kir. leirat mellett egyenesen az ország Rendeihez küldeni. b) A' leopoldi köteleseleiben nyilván ki van fejezve, hogy az országgyűlésekre nézve divatozott gyakorlat (mos usitatus), mellyre az 1791beli 11dik czikk is hivatkozik, kezdő soraiban, sértetlenül tartassék meg, minek következesül, a' jegyzőkönyvek bizonyítása szerint azon költével keltétől fogva 1761ik évig a' tisztviselőkn kivüli kir. hivatalosok száma soha a' követek öszvegét felül nem haladta, de a' közelebb időkben aránytalanul megsaporodtak, melly törvényellenes sérelmet a' KK. és RR. az 1837diki jun. 8dik napjáról e' tárgybeli alázatos feliratukban is megfejtvén, annak orvoslásaért ez uttal is annyival inkább esedeznek, mivel a' csak most említett alázatos feliratukra jött k. k. leiratban felhozott 1749- és 1750diki adatok közül az 1749beli k. leiratból kétségen kívül az tetszik ki, hogy akkor ő felsége a' szózáttal bíró k. hivatalosok számának meghatározását a' KK. és RR. hatóság-körébe tartozónak ismérte, s csupán ezen k. leiratnak mikép lett teljesítéséről kívánta magát tudósíttatni, miből önként foly, hogy a' k. hivatalosok kinevezésének és számának meghatározása akkor a' KK-tól és RR-től függött, — az 1750ki k. leirat pedig, mellyben a' k. hivatalosok számának nevelése, vagy kevesítése a' felség jogának lenni követeltetik, azonkivül hogy az 1749ki k. leirattal ellenkezik, az adatokból sem világlik ki, hogy elfogadtatott volna, különben is az 1791ki 11dik czikk által levén legelőbb meghatározva, hogy a' törvényhatóságok, mellyek aze-lött két követnél többet is küldhettek, csak két-két követet küldjenek, — a' méltányosság is azt kívánja, hogy a' k. hivatalosok száma a' követekét felül ne mulja. c) A' kir. hivatalosok az 1791beli 11dik czikk értelmében a' k. fő-kormányzék meghallgattatásával lehetvén kinevezhetők, a' KK. és RR. csakis azon k. hivatalosak- gatt ismérhetik el törvényeseknek, kik ő felsége által a' k. fő-kormányzék meghall-gattatásával fognak kineveztetni. d) A' KK. és RR. a' fő-kormányzék titoknokok- kat a' Comp. Const. 3dik része 5dik czikk s a' leopoldi kötelesele 9dik pontjában megállított fő-kormányzék testület kiegészítő részének nem tekinthetik; annál fog- va ök, úgy, mint a' kormányzék tagjai, hivataljoknál fogva kir. meghívó-leveleket sem nyerhetnek, továbbá az 1791beli 11ik tör. cz. azt rendelvén, hogy a' kir. hivatalosak, e potiori nobilitate legyenek, azonban az ugyanazon évi 19ik törv. czikk szerint a' polgári állapotbeli személyek is titoknokságig fölmehtvén, ezen két törvény összeegyeztetéséből tisztán megtetszik, hogy a' fő-kormányzék azon titoknokok, kik személyes nemességgel nem bírnak, k. meghívólevelet sem nyerhe- nek, az illyeneket tehát a' KK. és RR. az országgyűlést törvényes tagjainak el nem ismérhetik. e) Mivel a' KK. és RR. 1837ben a' lajstrom tárgyában küldött alá- zatos feliratuk azon pontjára, mellyben több érdemes tagnak, kik országgyűlés- re kir. levél által meg voltak hívva, de következőleg ezen ns és nagyon fontos hiva- talt körből alapos törvényink, jelesen a' Decr. 1 r. 150 tit. 1 art. 14dik pontja sérelmével hibájokon kívül, meghallgatatlanul és törvényes itélet nélkül kihagyat- tak, kir. levél általi meghívásukért esedeztek, ő fels. legkisebb választ adni nem méltóztatott, a' KK. s RR. törv. köteleseleiknek tartják annak kijelentését, hogy mindazokat most is törvényes k. hivatalosoknak tekintik s közöttük leendő meg- jelenhetési jogukat meg nem tagadhatják. f) A' KK. és RR. még az 1837ki alá- zatos feliratban fölterjesztették volt, miszerint a' k. hivatalosok kinevezésében a' vallások egyenlősége a' Comp. Const. 2 r. 1 tit. 5. art. 150 pontja ellenére nem tartatott meg, mit a' mostani lajstromban is sajnosan tapasztalván, ő felségének a' k. hivatalosok meghívásában is a' vallások egyenlő joga megtartása iránt ez út- tal is esedezni szükségesnek tartják, kinyilatkoztatván egyszersmind azt, hogy a' r. kath. püspököt és szász nemzet ispánját az 1837beli nov. 20dik napján kelt alázatos feliratukban elősorolt törvényes okaiknál fogva ez uttal is törvényes hiva- talbelieknek, s következve hivataljoknál fogva törvényes k. hivatalosoknak nem ismérhetik el. g) Jóllehet a' kir. táblai elnök a' KK. és RR. által választatott, mégis adománylevelét be nem mutatta s hitét a' Comp. Const. 21k r. 1. tit. 4rt. 15ik pont- ja ellen az ország rendei előtt le nem tette, minélfogvást a' KK. és RR. az ő beikta-

tását törvényesnek nem ismérhetvén el, méltóztassék ő felsége hathatós rendeltést tenni, mellynél fogva adománylevelét az ország rendeinek mutassa be s hitét a' fenébb érdeklött törvényrendeleténél fogva tegye le. Továbbá szükségesnek látják a' KK. és RR. kifejezni, miszerint a' KK. és RR. nemcsak remélik, de várják is a' k. fő-kormányzék atyafi-szeretettétől, hogy jövendőre nézve a' kir. hivatalosok a- jánlásában a' KK. és RR. e' tárgybeli nézeteit szemei előtt fogja tartani. Melly al- kalommal főispánok b. Jósika Lajos, gr. Haller Ignác, itélőmester Dónáth Sán- dor, kir. hivatalosak Horváth Ferenc közügyek igazgatója, Cserei Miklós, Hor- váth János, Pócsa Pál és Zeyk Lajos atyánkfiai jegyzőkönyvbe kívánták iktatni, miszerint a' r. kath. püspök fő-kormányzék tanácsosságára nézve ragaszkodnak ez uttal is az 1837iki nov. 18ik napján tartott ülésben beadva volt ellenvéle- ményben megfejtett törvényes okukhoz. A' jun. 1jén tartott országos ülésben a' jegyzőkönyv meghitelesítése után felolvastatván a' szélbeli katonaság sérelmeit il- lető 3 felirat terveit, ezek köziratra adattak. Ezután felolvastatván az 1837iki törv. czikke tárgyában jött k. kir. leiratok, határozattá lön, hogy az 1837ki or- szággyűlésben megállított elvek szerint ezek közül a' hazafisításról szóló mege- rősített két törv. czikket a' KK. és RR. elfogadják; a' 92. 93. és 94ik (vallást ér- deklő) törv. czikkeket pedig, mellyek k. k. leirat mellett újabb megfontolás végett visszaküldettek, magok a' RR. ezuttal is szükségföltöttieknek látják, midőn azok he- lyett régibb czélra vezető törvények vannak s azok gyakorlata csak felsőbb ren- deletek által gátoltatik. Mire nézve ezek a' vallás tárgyát érdeklő sérelmekkel együtt a' sérelmek megvizsgálására rendelt bíráló biztosságnak oly meghagyással adat- tak át, hogy az ezen tárgyban még az 1838ki országgyűlésen készített felirati ter- vet az azon idő óta beadott sérelmekkel összekötvén, ezen felirati tervet 8 nap a- latt az országgyűlésnek adják be. E. H.

A' közhasznu kisededő intézetek Erdélyben is kezdenek szaporodni. Köz- zép-Szolnok-megyében Zsibó körül már három van felállítva, s mind a' három b. Wesselényi Miklósnak, a' hazaért oly sokat áldozott honfinak, kinek emlékezete ki- törülhetlen betűkkel van minden honfi keblébe vésvé, közzöni lételét. Az első Zsibón születése helyén léptető életbe. A' 2iknak Zilahon veté meg alapját ezer pgő forint alapítvánnyal, s a' város és néhány emberbarát buzgalma oda érlelé, hogy remélhetőleg jövő őszszel megnyitathatik. A' 3diknak alapját majus 12kén tették le ünnepélyesen Solymos nevű oláh faluban. Az illy alapítványok leg- maradandóbb oszlopok s legékesb szónoklatok haza és emberiség ügyében. E- gyik nemes tett tárja fel a' másikat, ugyanis a' mélyen tisztelt báró mult ősz végén olly rendeltétön jószágai felügyelőjéhez, hogy egy embere se éhezzen és irá, hogy juhái és lovai vessenek inkább, mint sem egyetlen embere éhenhaljon, s je- lenig több ezer véka gabonát osztott ki közöttük.

Bars megyei tisztujtás. T. Bars megye első alispánja Balogh János, 2ik Maj- thényi Aloiz, főjegyző Szabó János lett. (A' többit jövő számunkkal.)

Spanyolország.

(Espronceda meghalt.) A' spanyol irodalom kipótolatlan veszteséget gyá- szol, Spanyolország legnagyobb lyrai költője, Espronceda, a' corteskamra tag- ja, maj. 23kán két napi betegség után gyuladásban meghalt. Espronceda teljes ifjui erőben, mint legnemesb tünemény állott a' vad hánykodásban küzdő nyilvá- nyos élet közepett Spanyolországban, s valamint fényesen bizonyított költészi tehetségétől, úgy jellemétől s hazafiai érzelmeitől is legkitünőbb sikert lehe- tően nyelni. Halálának híre igen nagy hatást szült a' cortesben, s bátran és minden nagytás nélkül mondhatni, hogy az egész cortes, minden tekintet nélkül az ural- kodó pártok külön árnyéklataira, valódi nemzeti szerencsétlenségnek tekinti e' jeles férfi kora halálát. —

Anglia.

(O' Connell állása az új vámjavaslat ellenében. Elegy.) London, máj. 29én: O' Connell máj. 19én nagy népgyűlést tartott Dublin közepében a' szabad mezőn, hol mintegy 15 ezer ember sereglött össze. Néhány késcsináló, ezüstműves, ka- lapos és egyéb mesterember igen zajos beszédekben nyilatkozott Peel vámszabá- lyozási törvényjavaslata ellen, melly kézműgyártási czikkekre kártékony hatásu leend. O' Connell azon nézetét fejtegeté, mikép ő is barátja ugyan a' kereskedési szabadságnak, de nem olly értelemben, minőben arról Peel ésa' parlamenti többség nyilatkoznak, kik a' szegény emberhez így szólnak: legyen drága kenyered s csekély munkabéred, mig a' gazdagoknak ezt mondják: vedd olcsón a' fényü- zési tárgyakat, és add el drágán gabonádat. E' szerint Peel vámszabályozása e- geszen fonák. Ezenkül Peel csupán az angol földmivelőt pártolja, ki rendesen csak buzát termeszt, mig az irlandiakat egészen elnyomja, kik jobbadán csak zabot ter- mesztnek; ha Peel valóban őszinte kereskedési szabadságot tervezne, az igerő- mest fogná őt pártolni, mert Irlandban mindaddig nem emelkedhetik az iparüzés, mig Europa kereskedési czikkjei előtt az angol birodalom el leend záratva. Egyéb- iránt e' nyár folytában még nagy repeal-gyűlést tartand O' Connell Kilkennyben. — Leiningen hg. a' királyné fellestvére, Kent hgnő első férjétől, Londonba érke- zett. — A' walesi hg neveltetése Wilberforce esperesre fog bízni. — A' királyné külön köriratban az egész angol papságot fölszólítja, hogy adakozásokat gyűjtse- nek a' szűkölködő dolgozók számára; a' körirat igen élénk színekkel fösti a' min- denütt uralkodó szörnyű inséget. Egyedül Paisleiben 12 ezer dologtalan nap- számos kénytelen koldulással tengetni életét. A' királyné maga 500 font sterling- gel nyitotta meg az aláírást, s példáját vetelkedő buzgalommal követték a' hatal- masok; a' szükség azonban olly magosra tornyosult már, hogy e' jó szándék sem igen fog rajta segíteni. A' spitalfieldi selyemtakácsok fölségítésére máj. 26án nagy táncvigalmat adtak a' dalszínházban, mellyhez a' királyné 100 guineével járult. — Napier csapatvezért nagybecsű diszkarddal ajándékozta meg a' szultán, mel- lyel egyszersmind magos rangu diszrend van kapcsolatban. Peel tetőpontját érte el a' hatalomnak a' parlamentben, s a' legkeményebb fejű toryk is hódolnak paran- esinak, mivel tudják, hogy mulhatlanul a' whigek pálczája alá jutnak vissza, ha terveit gátolják, melly esetben még többet kellene egyedárusi jogaikból veszteni- ök; sőt ugyanez okból még a' mérsékeltbb whigek is, kik félig meddig tory el- vekhez hajlanak, nagy készséggel mozdítják elő terveit. E' szerint úgy látszik, hogy a' toryk uralkodása tartós leend, mint eleinte sokan jóslották. — A' válasz-

